

The background is a watercolor illustration. On the right side, there are several vertical, brownish branches of a tree, rendered with soft, blended colors. The left side shows a landscape with horizontal bands of light green and blue, suggesting a field or a body of water. The overall style is soft and artistic.

faXehus
efterskole

1980 - 2020

» **For mig var Faxehus** et fuldstændig afgørende vendepunkt i mit liv. Fuldstændig afgørende for, at jeg kom godt af sted i mit voksenliv. Jeg følte mig set for måske første gang.

Kim Leona, elev årgang 80/81+81/82

S. 26

» **Vi holdt optagelsesmøder** midt i renoveringen. Folk kom med deres børn til en ruin og sad på ølkasser og holdt samtaler. Jeg fatter faktisk ikke, at de turde binde an med skolen.

Hanne Prytz, lærer 1980-1997, bestyrelsesformand

S. 6

» **Vi sendte en dreng afsted** og fik en selvstændig ung mand hjem.

Brev til Faxehus fra en mor til elev årgang 20/21

S. 30

Velkommen - og god læsning

Kære tidligere elever, tidligere ansatte, bestyrelsesmedlemmer, skolekreds og alle øvrige venner af skolen.

Dette er et skrift lavet i anledningen af Faxehus Efterskoles 40 års jubilæum.

Når skolen på udgivelsesdagen er næsten 42 år gammel, er årsagen vel næppe værd at nævne. Vi gør det alligevel: Corona.

Med jubilæumsskriftet håber vi, at vi må tage dig med på en rejse gennem skolens historie. At vi må opfriske dine oplevelser fra din tid på skolen, og at vi kan give dig et indtryk af, hvordan det går med den efterhånden gamle skole i dag.

Du vil møde billeder og anekdoter, interview med tidligere elever og lærere, fortællinger og minder fra forskelliges tid og færden på skolen.

Velkommen – og god læsning.

*Jakob Rud Hansen
Forstander, Faxehus Efterskole*

Indhold

- 3 Velkomsthilsen
- 4 Indhold
- 6 Fra luftkastel til virkelighed – Faxehus bliver født
- 10 Vi skulle selv bygge vores senge – *Juline Petersen*
- 12 Vilde engle på Faxehus – *Hanne Prytz*
- 14 Tiderne er nye – værdierne de samme. 5 nedslag i Faxehus' historie
- 18 Studietur uden penge – *Else Lefmann*
- 20 Min karriere begyndte på Faxehus – *Marie Retpen*
- 24 Stå så op, I dovne grise! *Jette Johansen*
- 26 Verdens længste fællesmøde – *Kim Leona*
- 28 Jeg lærer noget nyt hver dag – *Lars Sørensen*
- 30 Kære Jakob – brev fra en mor årgang 20/21
- 32 Glimt fra nutidens Faxehus – billeder fra hverdagen
- 36 Kulturmøde i Marokko – *Jakob Rud Hansen*
- 38 Sne? Ja! Ski? Nej! – *Stine Liv Johansen*
- 42 Kolofon og kontakt

Sådan ser efterskolen ved vandet i Faxø Ladeplads ud i dag - men det var et noget andet syn, der mødte de første elever i 1980. **Læs om tilblivelsen af Faxehus side 6-9**

Fra socialistisk efterskole med kollektiv ledelse til internationalt udsyn og FN's verdensmål. **Se nedslagene i Faxehus' udvikling side 14-17**

Lærerne havde haft travlt med at gøre skolen klar til første årgang. Og det kunne ses.

Fra luftkastel til virkelighed

Historien om Faxehus begynder blandt en gruppe københavnere og ender med en efterskole, der nu har eksisteret i mere end 40 år.

Bente, Henning og Hanne fortæller om mod, frækhed og hårdt arbejde på vejen.

En dreng kommer gående langs Strandvejen i Faxeladeplads. Han har militærstøvler og læderjakke på. Det er august 1980.

Drengen drejer til venstre ad Strandstræde og følger vejen mod den store, hvide bygning, der skal blive hans hjem det næste år. For Tom skal på efterskole. Han kommer alene, uden forældre. Det er hans første dag i dag. Og han bliver den første elev, der kan melde sin ankomst. Ja, han bliver sådan set den første elev på skolen overhovedet. For efterskolen åbner netop i dag. Men forud for åbningen er gået flere års planlægning og arbejde.

Historien om Faxehus begynder på Amager en tre-fire år tidligere. Hjemme hos Hanne og Jens på Rødtjørnen i Dragør. Der har nok stået en flaske rødvin eller to på bordet. Det gjorde der gerne, når Bente og Henning, Laila og Kurt samt Marcus og Anne-Mette var på besøg. Og det var de ofte. Alle havde de en tilknytning til

Dyvekeskolen på Amager, og alle var de foruro-ligede over den hårde start på livet, som mange af de lokale børn fra området omkring Urbanplanen fik.

De børn havde brug for et andet tilbud, end de kunne få hos den lokale bande, var man enige om rundt om bordet i Rødtjørnen. Og langsomt begyndte snakken at tage form.

Badehotel til salg

”Vi begyndte at tale mere konkret om at starte en efterskole. Og vi kunne mærke, at vi mente det. Nogle faldt fra, men vi andre begyndte at mødes oftere. En gang om måneden, så hver 14. dag, så hver uge, så flere gange om ugen. Samtidig gik projektet fra fantasi til virkelighed,” husker Hanne Prytz.

Hun mindes også usikkerheden. For de havde det jo meget godt i Dragør, hende og Jens. Job og bolig, to børn og et trygt og godt nærmiljø. Skulle de virkelig satse alt? Og for hvad? For at give nogle skæve unger en chance? For muligheden for at leve en drøm ud i livet?

Som Henning Sørensen husker det, var det i 1978, at projektet begyndte at tage form.

”Vi havde været ude at se andre efterskoler og begyndte at tro mere på det,” siger han.

”Og vi begyndte at arbejde mere seriøst. Vi fik lavet en undervisningsplan og holdt stiftende generalforsamling,” supplerer hans kone, Bente Hagmann.

Men det var først, da Kurt Munck en dag kørte forbi Badehotellet Solvang i Faxeladeplads, at de sidste brikker i puslespillet faldt på plads. For badehotellet var lukket og til salg. Og gruppen fra Dyvekeskolen blev blandt dens mest ivrige købere.

”Vi havde set andre steder, men intet lige så godt som badehotellet. Det lå nærmest i ruiner og bar præg af fordums storhed, men der var så dejligt, og vi kunne med det samme se en masse ideer i stedet. Der gik ikke lang tid, før vi lå i reelle forhandlinger om at købe,” siger Hanne Prytz.

Snart fandt flipperne fra København dog ud

af, at de var oppe mod en lokal køber, som også havde planer for den attraktive grund ud til vandet.

”En dag holdt der en kæmpe limo foran badehotellet. Det var Bøje Nielsen, byggematador fra Næstved, som ville rive bygningen ned og bygge ejerlejligheder eller ferieboliger eller noget i den stil,” fortæller Henning Sørensen.

Måske spillede byggematadoren endda en rolle i, at Danske Bank, efter ellers i første omgang at have været positive over for efterskoleprojektet, afslog at hjælpe med finansieringen. Men den lokale sparekasse ville gerne høre mere om projektet, og derfor troppede en gruppe lærere ’med langt hår og flipperuniform’, som Henning Sørensen udtrykker det, op i SDS.

Banken gik med til at finansiere lånet. Men den million kroner, som skulle bruges til at renovere bygningen og sikre drift og lønninger i den første tid, skulle de stille sikkerhed for. En kaution var nødvendig. På en million kroner. Et urealistisk højt beløb for lærerne. Men de fandt en løsning.

Frækhed skal belønnes

De tog fat i familie, venner og kolleger, og hver kautionerede for en lille del af det samlede beløb. 1.000 kroner her, 5.000 eller 10.000 der. Der var langt til millionen, men bekendtskabskredsen var også stor, og det lykkedes at runde det ønskede tal.

”Vi bunkede simpelthen kautioner sammen. Det havde de vist aldrig før set i sparekassen,” griner Henning Sørensen.

Det var Kurt Munck og Jens Prytz, der afleverede kautionerne i banken og tog fusen på bankdirektøren, som med ordene ’frækhed skal belønnes!’ gav grønt lys for projektet – og dermed var det sikkert, at der skulle åbne en efterskole på Strandstræde i Faxeladeplads. Men først trængte skolen til en kærlig hånd. Heldigvis var der flere lokale håndværkere, der turde binde an med projektet.

”Vi har vel nok været gode til at sælge varen.

Men vi var jo heller ikke en flok konfirmander.

Vi var erfarne, voksne mennesker, og de lokale kunne vel se fidusen,” siger Henning Sørensen, der sammen med flere af de andre lærere fik bevilget to års orlov fra deres arbejdspladser i København til at starte efterskolen.

Og i første omgang stod den på praktisk arbejde, for budgettet krævede, at lærerne selv smøgede ærmerne op.

”Det syntes vi sagtens, vi kunne klare. Hanne og jeg rev vægge ned, så vi var fuldstændig grå af kalkstøv,” fortæller Bente Hagmann.

De sidste tanker omkring undervisningen og ånden på skolen skulle også på plads. Men midt i diskussionerne kunne det sagtens ske, at der stod en håndværker, som ikke kunne komme videre med sit arbejde, før en bestemt væg var fjernet.

”Så måtte vi jo smide de pædagogiske tanker og gribe et kobben i stedet,” siger Hanne Prytz. Samtidig gik arbejdet for at skaffe elever til skolen i gang. Mange kom fra Dyvekeskolen og fra Peder Lykke Skolen, hvor Henning Sørensen arbejdede.

”Vi holdt optagelsesmøder midt i renoveringen. Folk kom med deres børn til en ruin og sad på ølkasser og holdt samtaler. Jeg fatter faktisk ikke, at de turde binde an med skolen,” siger Hanne Prytz.

Der skulle også ansættes to ekstra lærere. Steen Andersen fik den første stilling, men der var to stærke kandidater til den anden, og ingen havde lyst til at afvise hverken Jesper Hansen eller Else Lefmann.

”Vi havde kun to stillinger, men vi ville have dem alle tre. Så vi gik alle ned i løn, så vi kunne oprette en ekstra stilling,” fortæller Henning Sørensen.

På første skoledag, hvor Tom traskede gennem perlegruset i sine militærstøvler, kunne lærerne stolt fremvise en nyrenoveret spisesal. Bordene var måske nok arvestykker fra Dyvekeskolen, men de bourdeauxfarvede voksduge var nye, og det samme var rispapirlamperne, klapstolene og det hvide porcelæn – som i øvrigt hurtigt blev skiftet ud med plastic, men det er en anden historie.

Stabler af brædder lå klar til eleverne, og der var også indkøbt stof til at sy gardiner.

Badeværelserne var også i orden, og der var kommet styr på brandsikkerhed og flugtveje. Elevernes værelser havde der til gengæld ikke været tid til at gøre færdige.

”Vi havde inddelt dem på værelser, men der var hverken senge eller gardiner. De skulle bygge og sy, og de skulle også male værelserne,” siger Hanne Prytz.

Og selvom det tog tid, før eleverne var på plads, harmonerede det ganske fint med en af visionerne bag efterskolen: Børn og unge skulle udføre både praktisk og teoretisk arbejde, og de skulle lære at tage ansvar.

”Når vi senere hen har mødt ungerne fra det første år, siger de til os: Vi har aldrig før mødt sådan en tillid til os eller vores evner,” fortæller Henning Sørensen, der selv tænker tilbage på Faxehus’ første år som et dejligt minde.

”Det var hårdt arbejde, men også en god erfaring. Vi havde en samlet fandenivoldskhed, som gjorde os stærke. Jeg havde ikke turdet gøre det samme i dag! Vi kørte jo toget, mens vi lagde skinnerne, og nogle gange gik det galt. Men det lærer man også af,” siger han.

”Jeg kan faktisk ikke forstå, at vi kunne klare det,” siger Bente Hagmann og tilføjer så: ”Men hvis man vil noget tilstrækkeligt meget, kan man åbenbart klare det. Jeg ser tilbage på tiden med varme følelser, især på grund af de mennesker, vi var sammen med. Og så er jeg rigtig stolt af den skole, vi fik lavet.”

Sådan har Hanne Prytz det også i dag. Men hun indrømmer, at der har været bølgedale igennem årene. Når der har været problemer på en årgang, når det har været svært at få elever nok, svært at få økonomien til at hænge sammen.

”Og nogle gange har det været de negative ting, jeg tænkte mest på. Men nu er det mest de positive tanker, der trænger sig på,” siger Hanne Prytz, der i skrivende stund er formand for skolens bestyrelse.

”Og når jeg ser på, hvad efterskolen er blevet til i dag, er jeg mere stolt, end jeg har været før,” siger hun. •

Marianne Piil, billedkunstlærer
Ansæt siden 1992

Jeg kan dele min glæde for kunst med eleverne

Hvad er dit bedste minde fra Faxehus?

Der er selvfølgelig mange minder fra Faxehus når man har været der så længe. Jeg kan ikke fremhæve en årgang fremfor en anden – derfor er mit bedste minde fra den dag, jeg var til jobsamtale med Jens Prytz og Jens Peter Madsen. Jeg fik en rundvisning, og på et værelse på 2.sal sad en masse elever og så glade ud. Der tænkte jeg: ’Det er da lige sådan, man skal lave skole.’

Hvad er det vigtigste, du har lært på Faxehus?

Jeg har lært at sætte pris på et arbejdsliv, der giver rigtig god mening. Jeg har lært mange mennesker at kende gennem årene, og det har givet mig inspiration og glæde og lært mig meget om tålmodighed og vedholdenhed.

Hvad har Faxehus betydet for dig?

Det er meget vigtigt for mig at arbejde med kunst og undervisning/for midling. Det har Faxehus gjort muligt for mig. At få mulighed for at dele min interesse for kunst med unge mennesker – det har virkelig betydet meget.

Vi skulle bygge vores egen seng

Du måtte smøge ærmerne op og hjælpe til, hvis du var en af de første elever på Faxehus, husker *Juline Petersen*.

Juline Petersen var en af de elever, der tog med fra Amager til Faxe Ladeplads.

Fællesskab, personlig udvikling og selvstændighed. Det er de første tre begreber, der dukker op hos Juline Petersen, når hun tænker på sin tid på Faxehus.

Det næste er 'hårdt'.

"Det var hårdt at bo så mange sammen. Vi var et fællesskab. Vi tog os af hinanden og passede på hinanden, og der var selvfølgelig også teenageballade og kærester og konflikter på kryds og tværs. Når jeg var hjemme i weekenden, havde jeg brug for bare at være alene og ikke sammen med andre mennesker," siger Juline Petersen, der gik på Faxehus i efterskolens to første årgange: 1980-81 og 1981-82.

Dengang hed hun Jill Christensen, og hun var en af de elever, der tog med lærerne fra Dyvekeskolen sydpå for at prøve lykken i Faxe Ladeplads.

"Ellers skulle jeg have skiftet lærer i fem fag," siger hun og tilføjer:

"Men jeg havde også et behov for at komme væk hjemmefra og prøve noget andet, og det støtte-

de min familie heldigvis op om."

Det var trygt at kende både lærere og andre elever hjemmefra, men alligevel var meget nyt og anderledes.

"De første dage sov vi på madrasser i spisesalen. Vi skulle selv bygge vores senge, og det tog et stykke tid. Vi var nogle piger, der var lidt snedige og lod, som om vi ikke kunne selv, så nogle håndværkertyper klarede arbejdet for os," husker Juline Petersen, som dog tog del i mange andre pligter på skolen.

"Man kunne selv vælge sine opgaver. Der kunne godt være lidt pjækkeri, men de fleste tog ejerskab over skolen og hverdagen. Når man havde lavet mad, betød det noget, at man kunne servere et ordentligt måltid. Og man afleverede også køkkenet ordentligt," siger Juline Petersen. Selv hjalp hun ofte til på kontoret.

"Jeg var kun 15 år, da jeg begyndte på Faxehus, men jeg blev både bedt om at skrive breve og referater og ringe rundt. Der var ikke noget, man ikke var med til. Jeg har en ret sjov anbefaling,

som Jens skrev om mit kontorarbejde, og den brugte jeg, da jeg søgte elevplads første gang," siger Juline Petersen, der i dag er ledelsessekretær i et sundhedscenter i Roskilde Kommune.

"Meget af mit arbejdsliv sidenhen udspringer simpelthen af den anbefaling," siger hun.

Venskaber for livet

For Juline Petersen har Faxehus betydet venskaber for livet, en stærk sans for at tage vare på andre og en tro på fællesskabets styrke. Hun har også lært, at selv det stærkeste fællesskab ikke kan holde hånden under alle. Der blev røget en del hash på efterskolen, og flere af vennerne fra dengang kom ud i stofmisbrug. Nogle døde endda.

"Alt i alt har Faxehus givet mig en robusthed, som jeg har haft brug for mange gange senere i livet," fortæller Juline Petersen, som blandt andet lærte meget af lærernes åbenhed.

"Vi var med, når lærerparrene skændtes og

» Alt i alt har Faxehus givet mig en robusthed, som jeg har haft brug for mange gange senere i livet.

Juline Petersen

smækkede med døren, eller når de strøg af sted mod børnehaven med vådt hår. Vi så alle aspekter af familielivet og mødte lærerne som hele mennesker, og det har givet mange elever et syn på, hvordan livet også er. For mig har det haft stor betydning for min egen rolle som forælder," siger hun.

"Men det, jeg især har kunnet give videre til mine egne unger, er modet til bare at springe ud i nye udfordringer. Med en tro på, at det nok løser sig. For hvor galt kan det egentlig gå?" spørger hun. •

Jill Christensen valgte som flere andre elever fra første årgang at blive andetårselev.

De vilde engle på

En øredøvende larm fra motorcykler skar sig gennem den stille aften i Faxe Ladeplads...

Gennem årene har Faxehus Efterskole lagt grund til et hav af arrangementer og besøg. **Hanne Prytz** husker særligt en gruppe gæster, som hverken elever eller lærere havde regnet med at se.

Vi er tilbage i 80'erne. I forbindelse med et projektarbejde om bandevirksomheder er en gruppe elever i København for at lave et undersøgende interview med filmmanden Ib Makwarth, der havde stort kendskab til, hvad der rørte sig i rockermiljøet. Eleverne gennemfører deres interview, og Ib Makwarth afslutter med at tilbyde at lave et arrangement på Faxehus, hvor han vil vise do-

kumentarfilmen "Hells Angels MC Denmark", som han har instrueret. Kort fortalt lader Ib Makwarth i sin film 'englene' tale om sig selv på deres egne præmisser og lader det være op til tilskuerne selv at mene, hvad de synes om den mærkelige blanding af borgerlige konventioner, bandekrig, gammeldags helte- og æresbegreber samt motorcykel dyrkelse. Eleverne vender tilbage til Faxehus optændte af deres snak med filminstruktøren, og vi er i lærergruppen enige om, at det er en idé, vi vil bakke op om. Altså bliver der lavet en aftale om et besøg. Aftenen oprandt. Filmapparatet var sat op. Salen fyldt af forventningsfulde elever. Men... Så skete der noget meget uventet. En øredøvende larm fra motorcykler skar sig gennem den stille aften i Faxe Ladeplads. Det var Ib Makwarth, der ankom i selskab med fire hårdebrede medlemmer af Hells Angels.

Faxehus

» Aftenen oprandt. Filmapparatet var sat op. Salen fyldt af forventningsfulde elever. Men...

Hanne Prytz

De kommer ind i salen, og instruktørens bemærkning er: "Jeg tog et par af englene med". Der var ikke uro i rækkerne. Alle elever var musestille og sad roligt og så film. Spørgsmålene efter filmen var 'pæne'. Ingen turde stille specielt kritiske spørgsmål.

Vi havde forberedt en kop kaffe og en efterfølgende snak på lærerværelset med Ib Makwarth. Traktementet blev der ikke lavet om på, men deltagerantallet var jo noget udvidet!

Jeg husker især en noget speciel samtale, jeg havde med en af englene. Han var på udgang fra fængslet (hvorfor han sad der, snakkede vi ikke om). Han virkede meget rar og tilforladelig og fortalte om, at han brugte fængselsopholdet til at tage HF enkeltfag.

På trods af alt: Der var stor lettelse, da vi hørte den infernalske larm fra motorcyklerne fortone sig og efterlade Faxe Ladeplads i sin sædvanlige aftenstilhed. •

Hanne Prytz

Ansat 1980-1997. Har bl.a. undervist i dansk, matematik, arbejdsgruppe medie og syning. Har været formand for bestyrelsen på Faxehus siden 2013.

Jeg lærte en masse om mig selv

Clara Niemann, elev årgang 17/18

Hvad er dit bedste minde fra Faxehus?

Det er altså svært at vælge et "bedste minde", men en super kandidat er en af de første weekender på efterskolen, hvor vi lavede brunch og efterfølgende havde en turnering i det famøse "fejebold". Weekenderne på efterskolen var noget af det allerbedste.

Hvad er det vigtigste, du har lært på Faxehus?

I løbet af mit år på Faxehus efterskole lærte jeg først og fremmest en hel masse om mig selv, men jeg lærte også, at der var mange flere vigtige ting i livet end karaktererne fra folkeskolen. Jeg lærte at drømme selvstændigt og at det er okay ikke at gå samme vej som alle andre.

Hvad har Faxehus betydet for dig?

Faxehus har betydet, at jeg er et mere selvstændigt og selvsikkert menneske i dag. Og så har mit år på efterskolen betydet, at jeg i dag kender en stor gruppe skønne mennesker, som delte samme oplevelser som mig på efterskolen, og som jeg stadig ses meget med.

Tiderne er nye – værdierne de samme

Tiden går. Samfundet forandrer sig, og udfordringerne dermed også. Faxehus Efterskole tager udfordringerne op, men holder fast i kerneværdierne.

Hanne, Lars og Jakob fortæller:

Rød/grøn efterskole

At definere en efterskole som socialistisk passede fint med den pædagogiske tankegang i 70'erne og 80'erne. Men som verdenspolitikken udviklede sig, mistede socialismen sit tag i klientellet, der skulle levere elever til skolen. Der var brug for nye måder at markere sig på, hvis efterskolen skulle blive ved med at være et attraktivt tilbud.

Faxehus valgte derfor i 90'erne at markere sig som rød/grøn efterskole, hvilket stadig sætter sit aftryk på efterskolen i 2021, hvor begreber som solidaritet, fællesskab, bæredygtighed og økologi alle hører hjemme i skolens værdisæt.

Fællesmødet eksisterer stadig og har rådighed over egne midler, men kollektiv ledelse gik efterskolen bort fra i 1997.

De tidlige rødder

Socialisme og fællesmøder

Ideen om Faxehus Efterskole begyndte i slutningen af 70'erne hos en flok unge lærere, der var optændte af, at verden skulle være et godt sted at være for alle. Det var socialismen, der skulle danne grundlaget for efterskolen, der derfor blev grundlagt som 'socialistisk efterskole'. En vigtig del af denne overskrift var demokrati og medindflydelse. Eleverne skulle kunne mærke, at de kom til en skole, hvor deres mening betød noget.

Derfor blev fællesmødet erklæret som øverste myndighed. Det var her, hvor elever og medarbejdere i fællesskab skulle træffe de vigtigste beslutninger.

Inden afgørelserne nåede hertil, skulle de dog først rundt om medarbejdermødet. Skolen havde - som en af de få - kollektiv ledelse.

Hanne: "Det betød meget lange og meget hyppige møder blandt medarbejderne, og set i bakspejlet var det nok også her, de store beslutninger blev taget. Men det gennemskuede de kloge elever, så de tiltog sig en ny kampplads: Elevmøder, hvor de kunne diskutere, uden at lærerne havde adgang.

Socialt ansvar

En af Faxehus' store styrker har altid været at rumme elever med anderledes behov. I de senere år har skolen slået hårdt ned på hash, alkohol og lignende, og derfor tiltrækker Faxehus nu andre elever end tidligere. Siden 2012 har efterskolen haft en inklusionsafdeling, der hvert år optager 10 til 20 elever med særlige behov. Det kan være elever med diagnoser, elever fra specialskoler eller elever med andre udfordringer.

Jakob: "Det væsentlige er, at der på skolen findes en stor og sund ungdomskultur, som de udfordrede elever kan inkluderes ind i. For det er en fast regel, at man som elev på Faxehus skal være en god kammerat. Betyder det, at man skal være venner med alle? Er man ansvarlig for at inddrage alle i fællesskabet, og hvordan laver man sjov uden at gøre andre kede af det? Det er spørgsmål, der fylder meget, både på fællesmødet og i skolens øvrige liv."

Udsyn og indblik

Vigende elevoptag blev en brændende platform under Faxehus Efterskole i 2012, og Jakob og Lars tog til en hytte i Sverige for at gentænke skolens grundlag. Det var ikke nok at kalde skolen for rød/grøn, for ifølge vedtægterne var målet blandt andet, at eleverne skulle udvikle sig til aktive verdensborgere.

Jakob: ”Vi oprettede to nye studieretninger: ’International’ med kulturmøde som kerneværdi, med udsynet til verden derude og med studiet af, hvordan vi har indrettet os i samfundet, og om det nu også er retfærdigt og rimeligt. Og ’Naturvidenskab’ med tanker om klimaet, naturen og energien og med fokus på løsninger – innovation, fordybelse og forsøg. Begge studieretninger tiltrækker i dag mange elever og er dagligt med til at fastholde og sætte skolens værdier på skemaet.”

Verdensmål som drivkraft

I 2016, da Faxehus som vanligt var til folkemøde på Bornholm, stødte efterskolen på FN's 17 verdensmål – og bragte dem med tilbage til skolen, som siden 2019 har været en Unesco Verdensmålsskole. Skolen indgår dermed i et forpligtigende fællesskab med andre skoler om at inddrage FN's verdensmål i undervisningen og generelt i livet på skolen. Blandt andet gennem fællestimer på studieretningerne International og Naturvidenskab, hvor der bliver arbejdet med målene.

Lars: ”Fx indsamler Naturvidenskab plast smidt i naturen og undersøger, hvilke forskellige slags plastmaterialer der findes og hvordan de nedbrydes. International arbejder fx med unge fra andre lande og kulturer om hvilke verdensmål, vi går op i, og hvad de synes er vigtigt.”

Det kan ikke lade sig gøre - så det gør vi. Sådan kunne møtet stå for de første år på Faxehus.

Studietur uden penge

Kan man komme på gratis studietur? Ja, når man har besluttet sig for det. Det havde Kurt og Else, og det blev en begivenhedsrig uge i København, husker **Else Lefmann**.

I det første år, 1980, havde Faxehus ingen penge. Alligevel sagde Kurt Munck, at vi naturligvis skulle på en uges studietur med vores arbejdsgrupper. Kurt og jeg havde samfundsfag som arbejdsgruppe, og Kurt ville til København med vores gruppe, som bestod af 15 elever. Jeg var lidt skeptisk, København med 15 elever og ingen penge, men Kurt var en god overtaler. Bevæbnet med soveposer, tandbørster og rene underbukser tog vi toget fra Faxe Ladeplads til København. Dengang kostede en gruppebillet næsten intet. Og vi kunne overnatte i Bente og Hennings lillebitte taglejlighed i en villa

på Amager. Den havde de beholdt, hvis de nu havde en fridag og gerne ville til København. Om de det første år nogensinde fik den fridag, tvivler jeg på.

Altså, lejlighed er måske så meget sagt. Det var kun et enkelt værelse med en køkkenniche og dertil et lille badeværelse.

I værelset stod der en stor dobbeltseng, hvor Kurt, jeg og 4 elever kunne sove. De resterende elever sov på gulvet eller på stole, og en enkelt sov på hanebjælken.

Hvad vi skulle se og opleve i København, var nøje udvalgt efter, hvor vi fik noget at spise. Vi var i B&W, hvor vi blev sejlet ud på Refshaleøen klokken halv seks om morgenen. Her fik vi dejlig morgenmad og snakkede politik med arbejderne. Især profitatens faldende tendens var oppe at vende.

På station 4 fik vi wienerbrød og sodavand og hørte om politiets arbejde, hvilket eleverne var meget optaget af.

Vi besøgte KRIM, hvor vi diskuterede, hvordan man bedst hjalp tidligere fanger.

På Dyvekeskolen blev vi fornemt beværtet med frokost. Det var noget, skolelederen havde sør-

”Hvad vi skulle se og opleve i København, var nøje udvalgt efter, hvor vi fik noget at spise.

Else Lefmann

get for. Her blev der en livlig snak om den rette pædagogik til skoletrætte elever.

Vi sluttede ugen af med at gå i Det Kongelige Teater, hvilket næsten heller ingen penge kostede, da eleverne var under 18 år. Hvad vi så, har jeg glemt, men jeg har ikke glemt, hvor imponerede eleverne var over teatret.

De måltider, vi ikke fik foræret på vore studiebesøg, måtte vi selv lave. I deres lille kvistlejlighed havde Bente og Henning 2 gasblus, 1 gryde og 1 pande. Her lykkedes det for os den ene dag at lave spaghetti med kødsovs, og en anden dag at koge røde pølser, som vi fik til de indkøbte brød. Ellers levede vi af brød med leverpostej eller pålægschokolade.

”Det kan ikke lade sig gøre – så det gør vi.” Det kunne godt stå som et motto for de første år på Faxehus. •

Else Lefmann

Lærer fra 1980 til 1993.

Underviste bl.a. i dansk, drama, tegning, keramik, hekse, uld og samfundsfag. Skriver i dag bøger, bl.a. 'Heksen på efterskole' og 'Strandvaskeren ved Faxe Ladeplads'.

Fødselsdagssangen, der er blevet sunget utallige gange på Faxehus?

Melodi: Poul sine høns

Hvem er nu det, der i dag her på skolen fejrer og fylder sit 16. år?

Det er jo Anne, hun står der på stolen
Hvad skal der ske? Ja, om dette vi spår:

Hun vil få breve og ønsker af alle
Enkelte gaver vil nok falde af

Og fra os alle et leve skal gjalde
Anne, tillykke med din fødselsdag!

Min karriere begyndte på Faxehus

Marie Retpen har prøvet lidt af hvert, siden tilliden fra lærerne på Faxehus fik hende til at kaste sig ud i en karriere som kunstner. Men efterskoleleverdenen holder hun fast i.

”Gurkemeje! Smag på ordet! Gur-ke-me-je!” 17-årige Marie Retpen havde dansk på Faxehus Efterskole. Nogle af hendes yndlingstimer, ikke mindst på grund af den engagerede lærer Else, der nu var hoppet op på bordet og råbte velklingende vendinger ud mod de forbløffede elever. Det var nu ellers muligheden for otte timers linjefag om ugen, der havde lokket Marie Retpen til Faxe Ladeplads. Her kunne hun fordybe sig i kunsten – det fag, hun brændte mere for end noget andet, men som hun alligevel tøvede med for alvor at kaste sig ud i. For skulle hun forfølge sin drøm om at arbejde med keramik og glas? Eller burde hun i stedet følge en mere boglig vej? Kan man overhovedet leve af at blive kunstner?

Marie Retpen var i tvivl. Indtil hun fik svar på sit spørgsmål af Jette og Jens, der så hendes færdigheder i keramik og kunst:

”Ja, man kan leve af at blive kunstner. Hvis man vil noget med sin kunst, og hvis man har den nødvendige disciplin. Og det synes vi, du har.”
”At nogle voksne mennesker sagde, at de havde tillid til mig som kunstner, betød, at jeg turde kaste mig ud i det. Min karriere begyndte på Faxehus,” fortæller Marie Retpen, der gjorde brug af 90’ernes mulighed for fri ungdomsud-

dannelse og fik skræddersyet et uddannelsesforløb med keramik og glaskunst, da efterskoleåret sluttede.

Tilbage til Faxehus

Den særlige uddannelse betød, at hun kom tilbage til Faxehus igen. Denne gang ikke som elev, men som logerende hos Hanne og Jens i 7’eren, mens hun drejede vaser og blæste glas hos Kähler og Holmegaard i Næstved.

Siden har hun uddannet sig fra Danmarks Designskole, det svenske glasværk Kosta Boda og Royal College of Art i London. Hun har holdt udstillinger herhjemme og internationalt og modtaget priser og legater for sit arbejde. Men hun har stadig holdt fast i efterskoleleverdenen. I dag har Marie Retpen nemlig både et arbejde og en karriere, som hun siger det: Hun er time-lærer på Midtfnys Efterskole, og sideløbende har hun en kunstnerisk virksomhed og udstiller sine glasværker.

”Når jeg er på efterskolen, så er jeg der fuldstændig. Jeg elsker at være sammen med eleverne,” siger Marie Retpen, der som dansk- og kontaktlærer ofte tænker tilbage på sin egen tid som elev på Faxehus. Eksempelvis på de elever, der havde værelse under hende.

» **Alle fortjener at blive set som den, de er, og for det, de kan. Ligesom jeg selv blev på Faxehus.**

Marie Retpen

Marie Retpen, elev årgang 94/94, er i dag kunstner og efterskolelærer.

”De var sådan lidt halvsatanister. De havde stearinlys i et kranie, og en dag gik der ild i gardinerne. Det kunne være endt helt galt. Vi havde flere konflikter, men vi fik altid løst dem gennem dialog. Det er noget af det, jeg har taget med mig videre, og som elever og lærere også er gode til på mit arbejde,” siger Marie Retpen, som insisterer på at gå tæt på de unge mennesker, hun møder som efterskolelærer.
”Nogle af de unge har aldrig mødt lærere eller forældre, der for alvor er gået til dem. De har

prøvet at blive råbt ad eller holdt i hånden, men jeg går op i at udfordre dem: Hvad drømmer I om? Hvor vil I egentlig hen?”

”De kan til at begynde med føle, at de ingenting kan. Og så kan de vokse 10 centimeter i løbet af et år, hvis de oplever at have muligheder og får hjælp til at finde hen til dem. Det kræver en indsats fra mig. Men de kræfter er godt investeret, synes jeg. For alle fortjener at blive set som den, de er, og for det, de kan. Ligesom jeg selv blev på Faxehus,” siger hun. •

Vidste du...

At hver gang et nyt hold elever starter på Faxehus, beslutter de, hvordan telefonkulturen skal være?

Efter 2 ugers inddragelse af telefonerne i starten af skoleåret evalueres dette, og telefonkulturen for året defineres. Ofte besluttet en noget mere restriktiv ordning end den, lærerne havde valgt. Til gengæld bliver ordningen respekteret langt bedre, end hvis reglerne kom ovenfra.

Stå så op, I dovne grise!

Arbejde og familieliv kunne indimellem smelte sammen på godt og ondt, når man var lærer på Faxehus Efterskole. Mest godt, fortæller *Jette Johansen*.

Igen havde jeg min lille datter med på morgenvagt på skolen, og igen var det dagens højdepunkt at banke på døren ind til de tre drenge, som vanen tro ikke var kommet ud af sengen og ind i hjemgrupperummet til morgensamling. Det hjalp! Hvem kan sove videre, når der står en meget morgenfrisk 3-årig, der med sin klare selvforståelse gør opmærksom på, at dagen altså er startet? Og som kræver opmærksomhed selv af morgentunge teenagere?

I lang tid havde vi i familien en skyggeven i familien, der hed Søren, som vi måtte dække op til ved middagsbordet, og som var med os overalt, hvor vi begav os hen. Han lignede til forveksling en af de tre drenge fra det søvnige værelse! Sådan har eleverne på Faxehus gennem tiden været en stor del af vores familieliv, og ikke kun eleverne, men i høj grad også de andre lærerfamilier, som boede i tjenesteboliger rundt om os på Strandstræde. Vores døre stod altid åbne, og der var en renden ud og ind af børn, unge og voksne, som blandede sig i vores familieliv og var en naturlig og livsbekræftende del af det at være ansat og familie på Faxehus.

Ofte måtte jeg holde maden varm til Jakob, for han var ovre hos Anton, hvor han spillede rolle-

spil sammen med Mikkel, Anton og Martin, og jeg måtte da kunne forstå, at når Agadamenon nu var i en farlig situation, så var der ikke tid til at spise! Eller når Mathilde senere lige var i en telefonsnak med Astrid og Andreas gennem de to sammenbundne dåser fra nr. 6 og nr. 4, så var der heller ikke tid til noget så uvæsentligt som mad. Eller Dea lige skulle vaske de bukser, hun havde lånt af Signe.

Vores børn legede sammen, og vi hyggede sammen til spontane fællesspisninger eller hvert år til Nytår.

Også i lokalmiljøet satte vi sammen vores præg gennem Fællessocialisterne, og Jens og Marianne sammen med bestyrelsesformand Karsten i kunstnergruppen Skinfaxe.

Besøgende i vores hjem

Ikke kun vi og vores egne børn var flettet ind i hinandens familieliv. Også eleverne var faste besøgende i vores hjem. Som Marie, der boede hos Hanne og Jens i en tid, hvor hun var i gang med Den Frie Ungdomsuddannelse, og alle de mange vingskudte unge, der lige skulle have lidt trøst over deres svære situation derhjemme. Så svære, at de bl.a. ikke kunne komme hjem, når det var Påske, og Birthe bød dem velkomne i sit hjem, hvor de så boede, indtil skolen igen blev fyldt med de andre elever, der kom glade tilbage fra familiesammenkomster.

Ofte var det også disse unge, der bankede på døren sent om aftenen eller midt om natten, fordi de trængte til at snakke og få et kram efter en tung telefonsamtale med en far eller mor, der ikke havde været så heldig. Uden yderligere overvejelser tog vi dem ind i vores stuer og sad

med dem, indtil verden var blevet lidt mere overskuelig i en viden om, at der fandtes voksne, som ville dem, og som passede på dem.

En vidunderlig følelse

For nylig fik jeg besøg af Helena, som var en af disse vingskudte unge. Over tre somre er hun kommet på besøg og har fortalt, hvilken betydning, det har haft for hendes liv, at vi var der for hende i hendes nok sværeste tid i livet. Hun er nu en voksen og velfungerende kvinde med god uddannelse og dejlige sønner. Hun, som mange andre tidligere elever, klarede det og kom godt ind i voksenlivet, men hun har aldrig glemt os og den betydning, vi havde for hende. Det er en vidunderlig følelse, og det har været så stort igen at møde hende og få snakket en masse om Faxehuslivet. Så forsvandt de tårer, jeg fældede, da jeg efter hendes sidste år på Faxehus, hendes tredje, kørte hende op til den plejefamilie, vi

Jette Johansen
Lærer 1982-1997,
2005-2011.
Har undervist i tysk,
dansk, arbejdsgrup-
pen 'have', engelsk,
dansk, kunst, histo-
rie, samfundsfag og
kristendom.

havde været med til at finde til hende, og overvejelserne om, at hun kunne have flyttet ind i min egen familie.

Faxehus var en meget betydningsfuld del af mit og min families liv gennem rigtig mange år, og Faxehus lever stadig i mit og min families hjerte og min sjæl. Både mange af os, der arbejdede der, og vores børn ses stadig. Vi deler stadig noget vigtigt! •

Vidste du...

At Faxehus hvert år tager til Folkemødet på Bornholm? Man kan finde efterskolen på Den politiske slagmark, som er fodboldbanerne over Allinge. Det første år fyldte alle ungdomspartier, højskolerne og de andre, der ligger der, ikke en gang halvdelen af en fodboldbane. Det er anderledes nu!

Eleverne laver en kampagne, som de lancerer 1. maj på skolen, og som de har med til mødet. Der har været fokus på klima, hvor eleverne var klædt ud som isbjørne, på hamsterhjulet og på uddannelsesloftet. Eleverne har også lavet aktivisme klædt i burkaer – helt nøgne indenunder.

Verdens længste fællesmøde

Faxehus blev et vendepunkt i **Kim Leonas** liv – også selv om fællesmøderne kunne være ganske tidskrævende.

Salen på Faxehus var fuld. Alle elever og lærere var samlet om bordene, og der var ét emne på dagsordenen: Sengetid.

For hvornår er det tid til at gå til køjs, når man er efterskoleelev? Og er det ens eget ansvar at møde frisk op til undervisningen, eller skal de voksne sætte rammerne for elevernes livsførelse?

15-årige Kim Leona var begyndt halvt inde i skoleåret, og hun dumpede praktisk talt ned i verdens længste fællesmøde, som fortsatte aften efter aften.

”Fællesmødet var jo den højeste myndighed på Faxehus, udover de få dekretter der kom fra Undervisningsministeriet. Pædagogikken hed frihed under ansvar, og alle beslutninger blev truffet på fællesmødet. Og når der var 63 elever og 10 lærere, kunne det være lidt svært for de voksne at få hul igennem,” husker Kim Leona. Som elskede det. Argumenterne og diskussionerne. De mange timer brugt på at lytte, som for hende var et udtryk for den højeste respekt, man kunne udvise over for hinanden.

”Jeg mødte en helt ny verden. Det var så stor en øjenåbner for mig, at jeg kunne sidde over for voksne, som havde den tilgang til store børn. I princippet kunne de bare have trumfet sengetiden igennem. Men de respekterede de rammer, de selv havde sat op, og var meget lydhøre over

for elevernes indvendinger,” siger Kim Leona. Sådan havde det ikke været hjemme hos hende. Som barn af en alkoholiker havde hun nok været vant til at tage ansvar, og også et større ansvar, end en pige på hendes alder burde, men ikke til at blive set og hørt.

”Det er ingen hemmelighed, at min mor virkelig var alkoholiseret, et tema jeg sidenhen har skrevet flere film om,” fortæller Kim Leona, som er uddannet manuskriptforfatter og i dag er prorektor og leder af manuskriptforfatteruddannelsen på Den Danske Filmskole.

Hjælp til at sige fra

At hun er kommet dertil, tillægger hun netop, at hun som 15-årig lagde afstand til sit hjem og kom ud i fællesskabet på efterskolen.

”For mig var Faxehus et fuldstændig afgørende vendepunkt i mit liv. Fuldstændig afgørende for, at jeg kom godt af sted i mit voksenliv. Jeg følte mig set for måske første gang, og jeg fik også hjælp til at lære at sige fra over for min mor,” fortæller hun.

Når Kim Leona tænker tilbage på Faxehus, er det på nogle af sine bedste ungdomsminder. Hun ser for sig, hvordan de sad på stranden om bålet og spillede guitar og sang. Hvordan de gik ture i skovens mørke. Hvordan de fulgtes i store flokke i toget på vej til og fra skolen.

”Faxehus blev midt hjem, og fællesskabet blev min nye familie. Det var sådan, jeg oplevede det,” siger Kim Leona.

Og så var der det berømte fællesmøde, som måske varede en hel uge. Og endte i en form for

Foto: Catherine Pattinama Coleman

Kim Leona

Elev årgang 1980/1981 + 1981/1982.

Manuskriptforfatter og prorektor og leder af manuskriptforfatteruddannelsen på Den Danske Filmskole.

Hør Kim fortælle om verdens længste fællesmøde ved at holde din mobilskamera over QR-koden

kompromis.

”Som jeg husker det, blev aftalen, at man skulle være i hjemgruppen på et bestemt tidspunkt. Måske endda være på sit værelse. Men lærerne kunne ikke sige til os, at vi skulle slukke lyset og lægge os til at sove,” fortæller Kim Leona, som også blev andetårselev på efterskolen.

Da næste skoleår begyndte, blev der dog meldt klare sengetider ud fra skolens side allerede fra første dag. Og det forstår Kim Leona godt. For det gik jo ikke. Frihed under ansvar er et prisværdigt mål at forfølge, men når man driver en efterskole, kan man ikke have fællessang om bålet til kl. 3 om natten på hverdagsaftener.

”Men at vi overhovedet blev spurgt – at der var plads til at lytte til hinanden, selvom man var uenige. Det var demokratiets spilleregler, som vi

oplevede i praksis, og det har jeg taget med mig i mit voksenliv. Man skal huske at lytte, også til dem, der har andre synspunkter end en selv, for det er der, man flytter sig og giver plads til forskellighed. Det er en grundsten i måden, jeg tænker på i dag.” •

” For mig var Faxehus et fuldstændig afgørende vendepunkt i mit liv.

Kim Leona

Min horisont blev udvidet

Andrea Krogh
Vegge, elev
årgang 16/17

Hvad er dit bedste minde fra Faxehus?

Teaterturen til Berlin i slutningen af året. Jeg havde faktisk ikke lyst til at tage afsted, fordi ingen af mine venner skulle med. Men vi havde den fedeste tur med salsadansning, fotokonkurrencer og en masse teaterforestillinger. Og selvom vi var ret forskellige, havde vi det virkelig sjovt sammen.

Hvad er det vigtigste, du har lært på Faxehus?

Jeg tænker på de utallige diskussioner, jeg har haft med andre elever og lærere om alt fra, hvad det vil sige, at noget er parallelt, til hvad det vil sige at være et godt menneske. Ud over at lære at støbe et argument sammen, for at vinde diskussioner, har de også været med til at udvide min horisont på mange punkter.

Hvad har Faxehus betydet for dig?

Sindssygt meget. Det er et af de første steder, jeg har følt, at jeg 100% kunne være mig selv uden at være bange for, at andre syntes, jeg var for højlydt, for nørdet eller for mærkelig. Faxehus har været med til at give mig den selvtillid, jeg har idag.

Jeg lærer

Lars Sørensen, viceforstander på Faxehus Efterskole siden 1998, kalder sin tid på skolen for en sjov og lærerig rejse, som giver ham nye oplevelser og erfaringer hver eneste dag.

En sjov og lærerig rejse. Sådan kan min tilknytning til Faxehus beskrives. Noget af det første, der mødte mig som nyansat lærer, var den her helt fantastiske åbenhed og en meget flad struktur, som gjorde, at jeg allerede fra begyndelsen fik lov til at blande mig i ledelsen af skolen. Jeg fik også lov til at afprøve mine evner indenfor det kreative som medarbejder på teater/musik – og fik lov til at lave store produktioner med hele skolen. Jeg husker især Elverhøj, Niels Kliims Underjordiske Rejse, Klokkeren fra Notre Dame og den græske tragedie Orestes. Og så har der været de mange hyggelige snakke og stunder med de andre på Strandstræde. Der er blevet drukket en del rødvin, og skolens faglige klub støttede endda, at vi var nogle, der tog til Frankrig og fandt – og senere importerede – en del af den.

Noget, der også har været rigtig sjovt på denne rejse, har været udviklingen af skolens studieretninger, hvor der bliver nørdet og bygget på den naturvidenskabelige – og arbejdet med spændende projekter på International.

Hver dag, jeg kommer på arbejde, ved jeg ikke, hvad der venter – og den følelse er kun blevet forstærket de seneste to år, hvor eleverne sender mig billeder af dyr, planter, svampe og andet levende til vores fælles artsliste. Biodiversitet handler blandt andet om at kende arterne fra

noget nyt hver dag

Snudebillen her er et af de smådyr, der er blevet føjet til artslisten i de seneste år.

hinanden, og udstyret med deres mobiler kan eleverne tage billeder af alt muligt, som det så handler om at identificere. Så jeg kan roligt sige: Jeg lærer noget nyt hver dag! •

Lars Sørensen

Ansatt siden 1991.
Viceforstander siden 1998.
Underviser i historie, dansk, naturfag og på international studieretning.

Vi sendte en dreng afsted og fik en ung mand hjem

Coronapandemien gjorde skoleåret 2020/2021 til en hård prøvelse for Faxehus og andre efterskoler. Så meget desto mere grund til at glæde sig over et brev fra en taknemmelig mor.

Kære Jakob

1000 tak for en meget følelsesladet afsked i fredags og for, at I havde arrangeret sådan en fin afsked. Det var meget underligt ikke at skulle sende ham afsted til efterskolen i går. Det synes han også selv. Han har været lidt rastløs og savner efterskolen allerede. Så der går nok lige lidt tid inden, at han helt vænner sig til, at efterskoleåret definitivt er forbi.

Jakob, jeg vil sige dig og resten af lærestablen og personalet tusind, tusind tak. Han har haft et FULDTSTÆNDIG fantastisk år. Han har bare været SÅ glad for at gå på skolen, og det er helt vildt, som det også har udviklet ham. Vi sendte en dreng afsted og fik en selvstændig ung mand hjem.

I fredags lykkedes det ham at holde tårerne tilbage, indtil vi sad i bilen, og I stod langs vejen og vinkede farvel. Der kom tårerne, og han sagde:

”Det er først nu, at det rigtig går op for mig, at det også er lærerne og personalet, som jeg skal sige farvel til. Man har jo fået et helt specielt forhold til dem”.

I har alle været fantastiske og gjort så meget for eleverne – også med jeres kreative online indslag under nedlukningen. Du må endelig hilse ALLE sammen og sige tusind tak fra os. I har haft en stor betydning for ham og for hans ophold på skolen.

Han skal jo som bekendt starte på sin skole efter sommerferien. Da han første gang luftede tanken i efteråret, må jeg indrømme, at jeg var lidt bekymret og syntes, at det var MEGET langt væk. Det er det stadig :) – men nu her, flere måneder senere, sender jeg en søn afsted, som jeg ved er ’rustet til opgaven’ – takket været jeres indsats og udvikling.

Da I stod langs vejen, sagde Thomas pedel: ”Husk, det er også en begyndelse.” Det har han taget med sig. Og igen, tusind tak for, at I har rustet de unge mennesker til deres nye begyndelser i livet. Jeg er helt sikker på, at de starter med et anderledes grundlag på deres nye kapitler takket været jer!

Hans ophold har også givet ham nogle helt specielle venskaber, og jeg er overbevist om, at nogle af dem vil være livslange. Han har allerede været til fest i lørdags med ca. halvdelen af skolen, og i skrivende stund er han på friluftstur med sin kammerat fra skolen. Og der er i det hele taget planer for sommerferien med vennerne – og kæresten :)

Inden det udvikler sig til en hel roman, Jakob, vil jeg bede dig om, som skrevet, at hilse ALLE sammen og sige tusind tak for et uforglemmeligt år i hans liv.

De bedste hilsner fra hans far og mor.

P.S.: Det er ærgerligt, at han ikke har nogle mindre søskende, så vi kunne sende endnu et barn ned til jer :)

Noget af det smukkeste ved Faxehus er en sommeraften på stranden med regnbuer og solnedgang.

Claus er i gang med matematikundervisning. Intet er vigtigere – måske bortset fra SØSI og fodbold.

Glimt fra Faxehus i dag

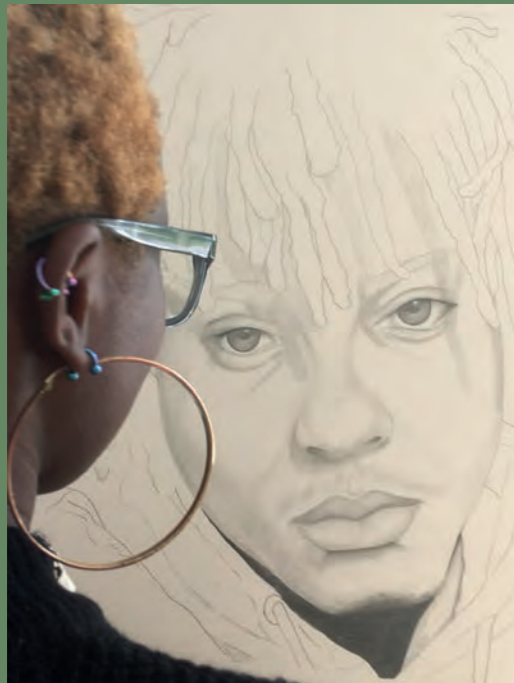
Hvordan er livet på en moderne efterskole? Ikke så dårligt, hvis man skal tro billederne på disse og den følgende side.

Elevrummet med pool – i år betalte elevkassen for en renovering af klædet.

Den sidste uge på Faxehus byder som altid på flotte kjoler og nystrøgne skjorter til gallafesten.

Kunsteleverne kæler for detaljerne.

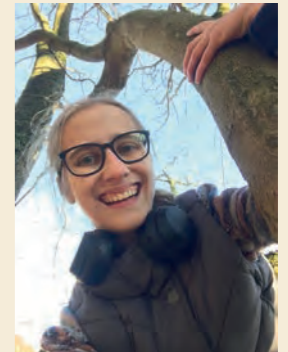
Friluft på tur.

Samarbejdsøvelser kan godt være sjove, når man går på efterskole.

En masse irriterende søskende, som bare var der for mig

Freia Thanner,
elev årgang
17/18 + 18/19

Hvad er dit bedste minde fra Faxehus?

Dengang jeg og nogle andre sad og spillede D&D. Vi sad og jublede ved enhver sejr, og det var sygt sjovt.

Hvad er det vigtigste, du har lært på Faxehus?

At man ikke springer ud efter en båd i stormvejr (for det gjorde jeg!!!), og at være social på en god måde.

Hvad har Faxehus betydet for dig?

Det betød virkelig meget at kunne have så mange irriterende søskende, som bare var der, når man havde brug for hjælp.

Husker du...

Alle spøgelseshistorierne på Faxehus? Var der ikke noget om en grå dame, som huserede i kartoffelkælderen? Hvor hun gik hvileløst rundt og søgte efter sit barn, som måske var spærret inde i rummet, der ikke eksisterede. For der var jo et rum i kælderen, tapetseret og aflukket, som man ikke kunne genfinde på nogle af tegningerne – var der ikke? Og apropos kælderen – var der ikke også noget om to gamle damer med kyser? Der var i hvert fald ikke mange, der turde gå ned i den kælder. Men heller ikke på 2. salen kunne man færdes i fred for spøgelser. Der var jo damer med de røde laksko. For dem kunne man helt bestemt se under døren, hvis man sad på toiletet. Og hørte man ikke også slæbende fodtrin? For ikke at tale om lyden af et grædende barn? Som ved en enkelt lejlighed viste sig at stamme fra Mathilde, der var urolig i barnevognen foran Jette og Joachims hus, men som ellers var god nok. For der var vist noget om en stuepige på badhotellet, som for at beholde sit arbejde måtte gemme sit nyfødte barn i madelevatoren, hvor det desværre døde af sult og græd sig ihjel. Prøv at være helt stille. Måske kan man stadig høre barnet i dag?

Under COP22 i Marrakech, Marokko, lavede Faxehus teaterprojekt med en gymnasieklasse og optrådte flere steder på skoler, torve og til selve konferencen. Eleverne havde lavet postkort sammen med tekst på dansk, engelsk, fransk og arabisk.

Kulturmøde i Marokko

Jakob Rud Hansen husker en tur til Marrakech med International studieretning og et møde med den lokale ungdom, som fik hårene til at rejse sig på hans arme.

Lidt genert fnisen og hvisken var det eneste, man kunne høre i den slidte aula på et gymnasium i Marokko. I højre side sad alle vores efterskoleelever på bænke langs væggen. I venstre side sad de marokkanske gymnasieelever. Alle var spændte, men det føltes også lidt akavet. Heldigvis havde en af vores lærere sammen med den marokkanske engelsklærer forudset, at der skulle skabes en ramme om kulturmødet.

”Rejs jer op alle sammen,” blev der sagt på engelsk. ”Og nu skal I sætte jer igen, men denne gang skal I sætte jer, så I sidder skiftevis marokkaner og dansker.” Der blev stadig ikke sagt noget særligt, mens der skramledes med bænke og stole. Der var forberedt 10 spørgsmål om interesser, holdninger, religion, regler, kønsroller mm. Det første blev læst op. 5 minutter, og så summede salen af engelsktalende unge mennesker fra vidt forskellige kulturer. Der blev diskuteret og grinet overalt. Der var kun brug for de første tre spørgsmål, så tog nysgerrigheden og interesserne over. Vi lærere stod og betragtede de unge, ivrige mennesker. Flere af os med gåsehud på armene. •

Husker du...

Da den nye forstander på Faxehus satte sindene i kog? For det kan være vanskeligt at komme som ny leder på en efterskole med årelange traditioner og etablerede hverdagspraksisser, måtte Jakob Rud Hansen sande, da han trådte til som forstander: ”Jeg måtte stikke en finger i jorden. Første fredag efter elevernes ankomst spurgte jeg weekendvagten, hvornår der var sengetid fredag og lørdag. Det var der sandelig ikke. Eleverne skulle selv administrere deres tid. Ups! tænkte jeg. I den tid var der store udfordringer med alkohol og hash, og efter sigende ikke mindst på denne efterskole. Jeg gik så ind på mit nye kontor og startede computeren: ”Ny regel på Faxehus Efterskole: Sengetider i week-ender: Fredag kl. 23 og lørdag kl. 23.30.” Der var en del andetårselever, og der blev hurtigt arrangeret demonstration mod de nye regler. Tid og sted var velvalgt. Ved kastanjetræet foran kunstlokalerne, netop som der blev afholdt bestyrelsesmøde.

Jakob Rud Hansen
Forstander siden 2008.
Har undervist i vandsport.

Anne Dorthe
Jacobsen
Elev årgang
09/10 +
10/11

Jeg kan lige, hvad jeg vil

Hvad er dit bedste minde fra Faxehus?

Jeg tænker ofte på vores store konkurrence på friluftslinjen, hvor vi vandt i foråret 2010. Det var en hård, men fantastisk god tur.

Hvad er det vigtigste, du har lært på Faxehus?

Da jeg først kom til Faxehus var det som en meget trist pige. Kort fortalt havde livet ikke været på min side. På Faxehus lærte jeg at være mig selv og blive glad igen – og ikke mindst at turde drømme igen. Jeg var erklæret uegnet til gymnasiet, men Faxehus var også min start på at tro nok på mig selv til, at jeg skulle give det et seriøst forsøg. Nu til november er jeg færdig med min drømmeuddannelse i Animal Science.

Hvad har Faxehus betydet for dig?

Ubeskriveligt meget. Troen på mig selv og på, at jeg kan lige, hvad jeg vil, hvis jeg bare kæmper for det. Det er blevet mit livsmotto.

Stine Liv Johansen
Elev 89/90.
Ph.d. og lektor ved Center
for Børns Litteratur og Me-
dier, Aarhus Universitet.
Formand for Medierådet
for Børn og Unge.

Sne? Ja! Ski? Nej!

Murens fald sendte dønnin-
ger gennem hele verden, og
diskussionerne bølgede også
frem og tilbage på Faxehus.
Og så tager man da ikke på
skitur, mente en 15-årig
Stine Liv Johansen i 1989.

Pladask! Så lå hun der igen. På enden i sneen
med ømme lemmer. Det var koldt, det var vådt,
det var ikke sjovt. Og det var ikke det, Stine Liv
Johansen havde stemt på.
For hvorfor skal man stå på ski i Norge, når
man går på en politisk, ja endda en socialistisk
efterskole? I 1990, lige efter murens fald, i en tid
hvor hele verden er under forandring?
Selv havde hun stemt for Budapest. Det havde
mange af eleverne. De havde én stemme hver, og
flertallet ville til Østeuropa og mærke efterdøn-
ningerne af jerntæppets fald.
Men lærerne kunne også stemme, og da deres
blev talt med, tippede flertallet i retning af

naturskønne skiture og hyggelige hytter.
”Jeg var rigtig muggen. Det var ikke noget, jeg
var god til, og jeg ville ikke. Jeg kunne slet ikke
forstå den begejstring over at stå på ski. Det kan
jeg stadig ikke i dag, til stor fortrydelse for min
familie,” indrømmer Stine Liv Johansen.
”Man kan sige, at jeg oplevede bagsiden af
medaljen ved demokratiet. Jeg lærte, at flertallet
bestemmer,” siger hun.

Kærester, identitet, hår og tøj

Men det var heldigvis ikke det eneste, Stine
Liv Johansen, der i dag forsker i blandt andet
børn og unges mediebrug og er formand for
Medierådet for Børn og Unge, lærte på Faxehus
Efterskole.
”Jeg skulle finde mine egne ben. Det handlede
både om kærester, identitet, hår og tøj. Hvem
skulle man være venner med, hvilken slags mu-
sik skulle man høre? Og hvilken kvinde skulle
man blive? Det blev et meget definerende år
for mig,” siger Stine Liv Johansen, som bevidst
havde valgt en efterskole med fokus på politik
og samfundsforhold.
”Det var ikke bare en vild tid for mig. Det var

” Man kan sige, at jeg
oplevede bagsiden
af medaljen ved
demokratiet. Jeg lærte, at
flertallet bestemmer.

Stine Liv Johansen

en skelsættende tid i det hele taget. Der skete
så meget i den store verden, og både elever og
lærere debatterede og overvejede deres ståsteder
oven på alle begivenhederne efter murens fald,”
fortæller hun. Og husker, hvor meget energi hun
brugte på at navigere i dette åbne, engagerede
fællesskab og finde sin plads i det sociale miljø.
”Hvis du spurgte mine lærere, ville de sige, at
jeg trivedes godt på Faxehus. At jeg var en af
de gode elever. Og det passer på mange måder.
Men når jeg ser tilbage, var det også rigtig hårdt,
at rammerne var vide, og strukturen var løs. Jeg
blev vild og modig og turde at gå nye veje, men
jeg var også nervøs og bange og alt det, man også
er, når man er 15 år og på efterskole,” siger Stine
Liv Johansen.

Faxehus kunne lære hende meget, men ikke at
elske is og kulde. Og så alligevel. Et af hendes
største øjeblikke blev, da hun spillede rollen som
Gerda i Snedronningen og opdagede, hvor godt
tilpas hun følte sig på scenen.
”Jeg fortsatte med at spille teater gennem hele
min ungdom. Og jeg blev i det hele taget god til
at tage scenen. Jeg turde stille mig frem og skille
mig ud, og det er noget, jeg har draget stor nytte
af i mit liv efterfølgende,” siger hun. •

*Hold din
mobils kamera over
QR-koden, og hør
Stine Liv Johansen
give sit gode råd
til efterskolelever
i dag.*

**Vi gav
det
bedste,
vi
havde**

*Birthe Jensen,
køkkenleder
1980-2000*

**Hvad er dit bedste minde fra
Faxehus?**

Jeg havde det godt på Faxehus. Det
var hårdt, men rart. Jeg lagde dej
fra kl. 6 om morgenen, og når den
hævede, vækkede jeg eleverne på
morgenholdet. Efter morgenmaden
var det kaffe og brød kl. 10 og fro-
kost kl. 12. Jeg gik hjem kl. 14. Det
var presset, men også godt.

**Hvad er det vigtigste, du har lært
på Faxehus?**

Jeg har lært, at der kan ske utrolig
meget med en elev på et år. Det var
gerne sådan, at de tre første måne-
der var der meget i vejen med foræl-
drene. Herefter glædede de sig til at
komme hjem til dem igen. Der blev
læsset meget af hos mig i køkkenet,
for det kom ikke videre til resten af
skolen.

**Hvad har Faxehus betydet for
dig?**

Ligeværdighed. Vi gav eleverne det
bedste, vi havde, nemlig vores oprig-
tighed. Sandheden var god nok, og
vi kunne snakke ligeud til hinanden.

Kolofon

Festskrift i anledning af Faxehus Efterskoles 40 års jubilæum 2020

Udgivet september 2021

Redaktionsudvalg: Hanne Prytz, Lars G. Sørensen, Jakob Rud Hansen og Mikkel Prytz

Tekster: Redaktionsudvalg samt tidligere lærere og elever

Fotos: Faxehus samt fotos venligst udlånt af tidligere og nuværende elever og lærere

Kunstværkerne er alle af tidligere elever. Tak til Ella Rosendal og Christine Nielsen årgang 20/21 (side 3), Bine Lansner årgang 19/20 (side 40-41), Amanda Pfeiffer årgang 20/21 (side 42), Lærke Lykke Larsen årgang 16/17 (side 43) m.fl.

Omslagsillustration: Freia Thanner, elev 17/18+18/19. Om billedet fortæller billedkunstlærer Marianne Piil: "Jeg bad nogle elever lave et billede om 'Hvad er Faxehus for dig?' Freia valgte udsigten over havet mellem træerne, som jeg tror vil være genkendeligt for mange elever. Motivet kan ses fra salen og fra mange værelser. Udsigten og havet er noget af det første, eleverne ser og "falder" for, og i løbet af året også noget, de søger fred og ro i."

Tryk: Kandrup Bogtrykkeri, oplag: 500 eksemplarer

faxehus
efterskole

Strandstræde 3
4654 Faxø Ladeplads
mail: kontor@faxehus.dk

Forstander: Jakob Rud Hansen
Tlf.: 29 85 66 24
forstander@faxehus.dk

Hold mobilens
kamera henover
QR-koden og
besøg
www.faxehus.dk

Find
os på

Facebook

Instagram

Youtube

